

فرائض و نماز در زمانه نوجوانان و بزرگسالان

مَدِیْقَه طَاهِر خُوشدَوْنِی

امیر سلیم آباد

www.ketab.ir

طاهری خوشدونی، صدیقه، ۱۳۶۰ -	سرشناسه
فراشناخت درمانی برای نوجوانان بزهکار/صدیقه طاهری خوشدونی، امیر سلیم آبادی.	عنوان و نام پدیدآور
تهران: انتشارات صالحیان، ۱۳۹۹.	مشخصات نشر
۱۶۳ ص: جدول.	مشخصات ظاهری
978-622-214-603-0 : ۳۸۰۰۰۰ ریال	شابک
فیبا	وضعیت فهرست نویسی
کتابنامه: ص. [۱۴۱] - ۱۶۳.	یادداشت
نوجوانان بزهکار - روان شناسی Juvenile delinquents -- Psychology	موضوع
فراشناخت درمانی Metacognitive therapy	موضوع
عزت نفس نوجوانان Self-esteem in adolescence	موضوع
خودآسیب زنی در نوجوانان Self-injurious behavior in adolescence	موضوع
سلیم آبادی، امیر، ۱۳۵۸ -	شناسه افزوده
HV۹۰۷۶	رده بندی سنگره
۳۶۴/۳۶	رده بندی دیویی
۷۳۳۴۰ : ۵	شماره کتابشناسی ملی

- انتشارات صالحیان
- ۰۹۱۹۰۸۱۰۴۲ - ۰۲۱۶۶۹۷۹۳۰۰
- www.pubsalehiyan.ir
- آدرس: تهران، میدان انقلاب، ابتدای کارگر جنوبی، کوچه مهدای، مدارم ری، پلاک ۱۲۷، واحد ۳

فراشناخت درمانی برای نوجوانان بزهکار

- نویسندگان: صدیقه طاهری خوشدونی، امیر سلیم آبادی
- ناشر: انتشارات صالحیان
- صفحه آرا: سمیه خوانین مقدم / طراح جلد: سمیرا صفاری
- چاپ اول: ۱۳۹۹ - ۱۰۰۰ نسخه
- شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۴-۶۰۳-۰
- قیمت: ۳۸۰۰۰ تومان
- حق چاپ محفوظ است.

پیشگفتار

دوران نوجوانی مقطع بسیار حساسی از روانی فرد است که در آن نوجوان با تغییر گسترده شناختی و ساختاری روبرو است. فقدان تعادل، سلامت روان نوجوانان، منجر به ایجاد اختلال های روانی با پیامدهای طولانی در دوران زندگی می شود و ظرفیت مولد و ایمن بودن جوامع را کاهش می دهد. بنابراین شناخت تدابیری، و همچنین اختلال های روانی نوجوانان، زمینه ی شناسایی مسائل و برنامه ریزی برای سیاست های مناسب، سلامت آنان را در آینده فراهم می کند (شجاعی و سلیمانی، ۱۳۹۴). عزت نفس در نوجوانان، دارای نقش و اهمیت ویژه ای می باشد. در نتیجه افزایش عزت نفس برای پیشگیری از مشکلاتی که ممکن است بر اثر عزت نفس پایین برای نوجوانان به وجود آید ضروری است (تری^۱، ۲۰۰۲).

نوجوانان به عنوان یکی از گروه های اجتماعی که نقش مهمی در ساختن آینده جامعه دارند بیشتر از دیگر گروه ها در معرض فشارهای روانی قرار دارند زیرا دوره نوجوانی به دلیل تغییرات عمده فیزیولوژیکی، شناختی و روانی دورانی بحرانی تلقی می شود. از یک سو، با

1. Teri,

تغییراتی که در نوع فعالیت اجتماعی نوجوانان ایجاد می شود آنان مسئولیت هایی را برای خود بر می شمارند . از سوی ، دیگر انتظارات دیگران از آنان منجر به شکل گیری نقشهای جدیدی در آنان می شود که این امر می تواند شرایط تنش زایی را برای آنان ایجاد کند ، به همین دلیل نسبت به سایر اقشار جامعه نیز آسیب پذیرتر هستند (نی ، لیو ، هاس ، لی ، ونگ ، ویان^۱، ۲۰۱۰) . نوجوانی اغلب شامل انزوا و استرس بوده و آنان پیام های گیج کننده دریافت می کنند و با خانواده و مدرسه درگیری دارند و در ایجاد خودشناسی و عزت نفس مشکلا می دارند (بساک ، مدملی ، مدملی ، قشقایی نژاد ، ۱۳۹۴) .

انسان به عنوان یک موجود زنده ، بدون عزت نفس سالم و شایسته نمی تواند امیدی به درک استعدادش با توجه به توانایی اش داشته باشد . از دید کاتا و جونیر ، عزت نفس به جنبه ای از هر کدام از ما بر می گردد که از آن آگاهیم و بخش موثر و کارآمد هر شخص است . اعتقاد بر این است که بین سرکاری مطلوب شخصی و عزت نفس بالا ارتباط متقابلی وجود دارد (کاتا و جونیر^۲، ۲۰۰۲) .

در فرهنگ های غربی ، عزت نفس دختران در دوران بلوغ به طور قابل ملاحظه ای کاهش می یابد . یک توضیح احتمالی آن می تواند تفسیر در تصویر بدن باشد (کلی ، دانیل ، ویویان ال ویگنولز و هلگا دیتمار^۳، ۲۰۰۵) . به دلایل مختلفی رویه تکنولوژی و انتشار آن در جهان ، فرهنگ شرقی نیز چندی است دستخوش این تغییرات شده است .

تحقیقات نشان داده که عزت نفس را می توان به وسیله مداخلاتی که به خوبی برنامه ریزی شده اند افزایش داد (رایبیز ، ترزینوسکی ، و دونالن^۴، ۲۰۰۱) . اگر رشد اعتماد به نفس و خودباوری را شاخصی از رشد شخصیتی و پرورشی نوجوانان در نظر بگیریم ، بررسی این عوامل و عوامل موثر در آن بسیار ضروری و حائز اهمیت خواهد بود .

رفتارهای خودآسیبی در دوره نوجوانی در جمعیت های غیربالینی ، بالینی و بزهکار ، نسبتا شایع است و ممکن است پیامدهای مهلکی مانند خودکشی و مرگ را به همراه داشته

1. Ni C,Liu X,Hua Q,Lv A,Wang B,Yan Y .

2. Kata,J. & Joiner

3. Clay,Denial. Vivian I Vignoles,&Helga Dittmar

4. Robins,R.W,Trzesniewski,K.H,&Donnellan, M. B .

باشد (خانی پور، ۱۳۹۲). در کشورهای مختلف، خودکشی در نوجوانان یکی از عوامل اصلی مرگ و میر است. گزارش مرکز کنترل و پیشگیری از بیماریها (CDC)^۱ نشان می‌دهد، ۱۵ درصد نوجوانان ۱۴-۱۸ ساله آمریکای عمیقاً به خودکشی فکر می‌کنند و ۷ درصد آنها سابقه اقدام به خودکشی دارند (مرکز کنترل و پیشگیری بیماریهای نیویورک، ۲۰۰۸).

موضوع خودآسیب رسانی وقتی اهمیت پیدا میکند که نوجوانان با سابقه خودآسیب رسانی با میزان ۷۷ درصد، حداقل یک بار و با میزان ۵۵ درصد، چندین بار اقدام به خودکشی داشته‌اند. خودآسیب رسانی جزء جدانشدنی خودکشی محسوب میشود چرا که مهمترین ریسک فاکتور. اینج در خودکشی کامل است (مجید؛ کوتیلا، ۲۰۱۶). بر اساس گزارش سازمان بهداشت جهانی در سال ۲۰۱۲ حدود ۸۰۴۰۰۰ خودکشی در سراسر جهان اتفاق افتاده است. خطر مرگ از خودکشی در طول شش ماه اول پس از دوره خودآسیبی بسیار زیاد است. به عبارتی نوجوانانی است که ریسک خطر هر دو رفتار بسیار بالا میباشد (گرندکلرک^۲، ۲۰۱۶).

خودآزاری به صورت قابل توجهی در دوره سنی نوجوانی از سایر دوره‌های سنی شایع تر است (خانی پور، ۱۳۹۲). یافته‌های همه‌گیرشناسی، شیوع طول عمر انواع رفتارهای خودآزاری مستقیم را در دوره بزرگسالی در جمعیت به‌کار ۲۰ درصد (کلونسکی، ۲۰۰۱) و در دوران نوجوانی نزدیک به ۱۴ درصد برآورد کرده‌اند (رودهام^۳، ۲۰۰۲). همچنین بیشترین مراجعه کنندگان با شکایت رفتارهای خودآزاری در کشور انگلیس از گروه نوجوانان دختر ۱۵-۱۹ سال می‌باشد (رودهام^۳، ۲۰۰۴). در ایران هنوز آمار گزارش شده‌ای درباره فراوانی این رفتارها در نوجوانان در دسترس نمی‌باشد (خانی پور، ۱۳۹۲). بررسی‌هایی که در شهرهای مختلف ایران (ایلام و کوهدشت) انجام شده، نشان می‌دهد بیشترین میزان خودکشی در گروه سنی ۱۰-۲۰ سال رخ می‌دهد (پناقی، احمدآبادی، ۲۰۱۰).

-
1. Center for Disease Control and Prevention
 2. Grandclerc
 3. Rodham

با وجود اطلاعاتی که درباره خودآزاری نوجوانان وجود دارد، اما هنوز این رفتار ماهیت ناشناخته ای دارد. آیا عملی برای مردن است یا بازگشت به زندگی؟ آیا پدیدارشناسی آن در همه گروههای نوجوان اعم از بالینی و غیر بالینی به یک شکل است؟ ممکن است نوجوانان تعاریف مختلفی از خودآزاری داشته باشند و با اهداف و مقاصد متفاوت این عمل را انجام دهند، اما هنوز درباره روش های درمان این نوع تجربه های نوجوانان و بخصوص درمان های فراشناختی این اختلال، آگاهی ها اندک است. علاوه بر این یکی از راههای نزدیک شدن به آنچه خودآزاری نامیده شده است، بررسی درک و نظر شخصی نوجوانان از این گونه رفتارها می باشد. همچنین اکثر مفهوم بندی ها و تعاریف از خودآزاری در نوجوانان، برآمده از دریافت رگزارش های نوجوانان سایر فرهنگ ها می باشد؛ این در حالی است که محیط فرهنگی به عنوان عامل تعدیل کننده ای در رشد و سازگاری در دوره نوجوانی نقش دارد (خانی پور، ۱۳۸۰). مکیه کردن صرف بر مفاهیم و طبقه بندی های از پیش تعیین شده بدون توجه به مسائل تجارب و رداشت های پدیدارشناختی نوجوانان با تجربه خودآزاری ممکن است به روش های درمانی منجر شود که تأثیرگذار نباشند (دلیبرتو، ۲۰۰۸). اغلب، افراد خودآزاررسان، متخصصان سلامتی که با آنها سر و کار دارند عملشان را غیر منطقی و بدون دلیل می دانند و مراجبت های آنها را که از سوی پزشکان یا پرستاران دریافت می کنند متخاضمانه و بدون همدردی برداشت می کنند (هریس^۲، ۲۰۰۰). بنابراین، به طور کلی، به دلیل ماهیت آسیب رسان خودآزاری، جامعه در این زمینه به ویژه در نوجوانان اهمیت می یابد و هم برای تعریف خودآزاری نوجوانان، احتمالاً ویژگی های شخصیتی مانند عزت نفس، در آن نقش دارد و هم در جهت تهیه روشهای درمانی مؤثرتر، نیاز است کاربرد روش نوین درمان فراشناخت در افزایش عزت نفس و کاهش خودآزاری در نوجوانان مورد بررسی قرار گیرد. از طرف دیگر بر اساس یافته های پژوهشی، نوجوانان بزهکار و نوجوانان با تشخیص اختلالات خلقی، بیش از سایر گروههای نوجوان مستعد انواع

1. Deliberto

2. Harrise

رفتارهای خودآزاری هستند (خانی پور، ۱۳۹۲). علاوه بر این رفتار خودآسیبی به خصوص در دختران نوجوان شایعتر است (پیوسته گر، ۱۳۹۲).

با توجه به تاثیر درمان فراشناخت بر انواع اختلالات روانشناختی، طبق تحقیقاتی که تاکنون در دنیا انجام شده و با توجه به اینکه در زمینه تاثیر فراشناخت در کاهش علائم خودآسیبی، پژوهش های زیادی صورت نگرفته اهمیت و ضرورت چنین پژوهشی دو چندان می شود. با توجه به جستجوهای انجام شده در ایران، هیچگونه پژوهشی در زمینه تاثیر درمان فراشناخت در کاهش علائم خودآسیبی نوجوانان بزهکار انجام نشده است. بنابراین انجام پژوهش های بیشتر و یافته های حاصل از آنها، می تواند اهمیت و یا نقش این نوع از درمان را در عزت نفس، خودآسیبی نوجوانان روشن سازد و مفید واقع شود. نتایج این پژوهش می تواند در طرح بزرگ برنامه های پیشگیری از رفتارهای عمدی خودآسیبی نوجوانان، اهمیت ویژه ای داشته و در ارتقاء مداخلات درمانی به روانشناسان و مشاوران یاری رساند.